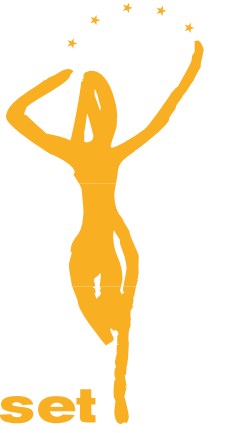

Pohjan Akka

Naisten ääni Euroopassa Toukokuu 2010

Eurooppalaiset

**Espanjan johdolla
väkivaltaa vastaan**

**EU:n teemavuosi:
Stop köyhyydelle**

**EU sai oman
ulkoministerin**

**Pörssiyhtiöt Suomessa
edelleen miesten linnake**

**Elena Leeve
matkalla Euroopassa**

Pääkirjoitus

Ajankohtainen kolmikymppinen

YK:n yleiskokous hyväksyi naisten syrjinnän poistamista koskevan CEDAW-yleissopimuksen joulukuussa 1979. Suomi ratifioi sopimuksen vuonna 1986. Kolmikymppisenäkin sopimus on edelleen mitä ajankohtaisin: se on ainutlaatuinen, laajan tasa-arvon ja syrjintäkiellon periaatteet sisältävä ihmisoikeussopimus.

Sopimuksen mukaan sukupuolten välinen tasa-arvo on ensisijainen edellytys rauhan ja vakauden saavuttamiselle, taloudelliselle kehitykselle ja ihmisten hyvinvoinnin edistämiselle kaikkialla maailmassa. Sopimus edellyttää sopimusvaltioiden kiinnittävän huomiota naisia alistaviin kulttuurisiin käytäntöihin ja tapoihin sekä myös yksityisellä elämän alueella tapahtuvaan naisten syrjintään.

Sopimus kiinnittää huomiota niin naiskauppaan ja prostituutioon, naisten osallistumiseen poliittiseen ja muuhun julkiseen elämään, koulutukseen, työelämään, terveydenhoitoon kuin avioliittoon ja perhesuhteisiinkin. Sopimus koskee käytännössä kaikkia niitä tilanteita, joissa syrjintä estää naisia nauttimasta tasa-arvoisesti ihmisoikeuksista ja perusvapauksista eri elämäntilanteilla. Sopimuksen tavoitteena on myös jyrkistä nais-miesrooleista luopuminen ja sekä naisten että miesten roolien monipuolistaminen.

Sopimuksen ratifioinnilla Suomessa oli merkittäviä vaikutuksia kansalliseen lainsäädäntöön. Seurauksena oli mm. tasa-arvolain ja sukunimilain säätäminen.

CEDAW-sopimuksen täytäntöönpanoa valvova komitea on kiinnittänyt etukäteisraportissaan huomiota Suomessa mm. naisiin kohdistuvaan väkivaltaan ja turvakotien vähäisyyteen. Risuja saavat myös media ja mainonta lisääntyvästä pornografiasta ja yliseksuaalisoituneesta naiskuvasta.

Kiitostakin on saatu ministerien määrästä ja tasa-arvolain uudistamisesta. Heinäkuussa komitea arvioi Suomen, onko ministeri Wallinilla silloin strategiat ja vastaukset valmiina?

Sopimus on merkittävydestään huolimatta varsin tuntematon. Meidän kaikkien yhteisenä tehtävänäme onkin nostaa sopimus tasa-arvo- ja ihmisoikeuskeskustelun keskiöön, sillä monet ongelmat ovat edelleen osa suomalaista arkipäivää.

Stop köyhyydelle

Vuosi 2010 on EU:n köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen vastainen teemavuosi. Teemavuoden tavoitteena on tunnustaa köyhyydessä elävien ja syrjäytyneiden oikeus ihmisarvoiseen elämään ja osallistuminen yhteiskunnalliseen toimintaan, korostaa kaikkien vastuuta köyhyyden ja syrjäytymisen torjunnassa, edistää sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja vahvistaa eri viranomaisten sitoutumista sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen. Suomessa pääteemaksi on valittu osallisuus ja yhteenkuuluvuus.

Hyvinvoivassa Suomessa köyhyys koskettaa konkreettisesti monia. Suomalaisen lapsiperheiden suhteellinen köyhyys on kasvanut viime vuosina. Erityisesti köyhyys koskettaa yksinhuoltajaperheitä. Lasten kokemalla köyhyydellä on monimuotoiset ja pitkäaikaiset seuraukset. Tutkimusten mukaan köyhyys osoittaa myös periytyvyyden merkkejä. Köyhyys ei välttämättä johda syrjäytymiseen mutta riskit ovat suuret. Riski on suuri myös luokkayhteiskunnan syntymiseen.

Köyhyys ei ratkea ikääntymisen myötä sillä tutkimusten mukaan eläkeläisnäisillä on korkea köyhyysriski. Naisten miehiä korkeampi korkea köyhyysriski liittyy etenkin yksinasumiseen ja tähän liittyviin toimeentulovaikeuksiin. Pelkkää kansaneläkettä saavien köyhyysriski on kasvanut merkittävästi.

Nettikeskusteluissa väitellään siitä onko Suomessa oikeasti köyhiä. Kirkon varautuminen leipäjonojen kasvuun kertoo tilastoja nopeammin totuuden köyhien määrän kasvusta.

Hyvä, että köyhyys on nostettu unionin laajujseksi teemavuodeksi. Mutta jääkö tämä vuosi seminaarinen vain yhdeksi teemavuodeksi muiden joukossa? Teemavuosi ei ratkaise köyhyyttä eikä sitä siksi saa unohtaa teemavuoden päätyttyä.

Köyhyyden poistaminen voi alkaa vain siitä, että tunnustetaan sen olemassaolo. Köyhyyden ja sen moninaisuuden tunnetuksi tekemisessä onkin haastetta teemavuoden toimijoille, myös meille Eurooppalaisille. Köyhyyden poistaminen voi alkaa vain siitä, että tunnustetaan sen olemassaolo

Sari Koivuniemi, Puheenjohtaja Eurooppalaiset

Lissabonin sopimuksen myötä EU:lle rakennetaan nyt yhteistä ulkosuhdehallintoa ja turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa. Samassa yhteydessä unioni sai ensimmäistä kertaa myös oman ulkoministerin. Tähän huipputehtävään valittiin englantilainen **Catherine Ashton**, edellisen komission kauppakomissaari.

Lissabonin sopimus vahvistaa EU:n yhteistä ulkopolitiikkaa

Eurooppa-neuvoston puheenjohtajaksi eli EU:n presidentiksi nousi Belgian pääministeri **Herman Van Rompuy**. Van Rompuy on poliittiselta taustaltaan ristillisdemokraatti ja ulkoministeri Ashton edustaa sosialistia. EU:n uuden komission puheenjohtajaksi nimettiin Portugalin pääministeri **José Manuel Durão Barroso**.

Uusi, yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka koko unionin alueelle ei synny hetkessä. Ulkoministerin, presidentin, komission puheenjohtajan ja kulloisenkin jäsenmaan puheenjohtajan roolit ja toimivalta eivät ole vielä vakiintuneet. Myös 27 jäsenmaan ulkoministerit ovat mukana luomassa unionin yhteistä ulkopoliittista ääntä.

Suomen ulkoministeri **Aleksander Stubb** pitää tärkeänä, että jäsenmaiden ulkoministerit ovat selkeästi ulkoministeri Ashtonin takana. Hän on puhunut uudesta ulkosuhdehallinnosta leikkisästi termillä Lumikki ja 27 kääpiötä.

– Kyseessä on aivan uusi tehtävä ja kenelläkään ei ole siitä kokemusta. Ulkoministeri Ashton tarvitsee nyt työrauhan. On hyvä myös muistaa, että Ashton hoiti erinomaisesti kauppakomissaarin tehtävät, Stubb muistuttaa.

Stubb toivoo myös institutionaalisen kädenväynnön komission ja neuvoston välillä loppuvan. Hän kehottaa siirtymään teknistä yksityiskohdista EU:n ulkosuhdehallinnon rakentamisessa eteenpäin ja muistamaan miksi Lissabonin sopimus ylipäätään neuvoteltiin.

– Tavoitteemme on vahva, kaikille jäsenmaille lisäarvoa tuottava ulkosuhdehallinto ja yhteinen ulkopoliitiikka, Stubb muistuttaa.

EU:n edustustot eivät korvaa kansallisia lähetystöjä

Ulkosuhdehallinto toimii EU:n diplomaattisena palveluna, joka vastaa laajalti EU:n ulkopoliitikasta ja edustaa unionia eri puolilla maailmaa olevien, aiemmin komission alaisuudessa toimineiden edustustojen kautta. EU:n edustustot eivät korvaa kansallisia lähetystöjä vaan pikemminkin täydentävät verkostoa. Suomelle EU:n yli 130 edustustoa merkitsevät läsnäolon vahvistumista maailmalla

Ulkosuhdehallinnon luomisen odotetaan vahvistavan EU:n ulkopoliitiikkaa. Ulkosuhdehallinto yhdistää

EU:n ulkoministeri Catherine Ashton ja USA:n ulkoministeri Hillary Clinton ovat naisia maailmanpolitiikan avainpaikoilla.

Lissabonin sopimus vahvistaa EU:n yhteistä ulkopolitiikkaa

komission ja Eurooppa-neuvoston aiemmin erillisiä toimialueita. Tämä lisää toiminnan johdonmukaisuutta ja mahdollistaa eri alojen yhteistyön. Esimerkiksi rauhanturvamista ja kehitysapuhankkeita voidaan suunnitella aiempaa helpommin rinnakkain.

Yhdellä äänellä

puhumisen vaikeus

EU:n ulkoisen toiminnan suunnittelu keskittyy nyt yhden toimijan eli ulkoministerin alaisuuteen, mikä yhtenäistää eri politiikan lohkoja. Ulkoministeri ja EU:n edustustojen profiilin nosto lisäävät unionin näkyvyyttä maailmassa.

Ulkosuhdehallinnon on tätä varten onnistuttava luomaan jäsenmaiden yksituumaisuutta esimerkiksi sellaisissa ulkopoliittisissa kysymyksissä kuin energiaturvallisuus, Kiinan kasvu, Lähi-idän rauhanprosessi, Iran, Afganistan ja Venäjän-suhteet.

Suomi tiiviisti mukaan unionin ulkopoliitiikkaan

Vuonna 2009 tehdyn kyselyn mukaan ihmiset ei puolilla maailmaa pitävät EU:ta mieluisimpana konfliktien sovittelijana muihin kansainväliisiin toimijoihin verrattuna.

Lissabonin sopimuksessa rauhankentäminen ja konfliktinehkäisy mainitaan unionin ulkosuhdehallinnon tavoitteiksi. Sopimuksen mukaan EU:n tarkoituksena on edistää rauhaa, unionin arvoja ja kansojensa hyvinvointia sekä ehkäistä konflikteja ja vahvistaa maailmanlaajuisuista turvallisuutta.

EU:n yhteinen ulkosuhdehallinto on Suomelle suuri mahdollisuus. Toimivan unionin ulkosuhdehallinnon myötä Suomi voi olla entistä tiiviimmn mukana EU:n yhteisen ulko- ja turval-

José Manuel Barroson komission 27 komissaarista yhdeksän on naisia: Neelie Kroes, Alankomaat, komission varapuheenjohtaja, digitaaliset sisällöt ja palvelut, Kristalina Georgieva, Bulgaria, kansainvälinen yhteistyö, humanitaarinen apu, kriisinhallinta, Catherine Ashton, Iso-Britannia, unionin ulkosuhteiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja, komission varapuheenjohtaja, Maria Damanaki,Kreikka, meri- ja kalastusasiat, Viviane Reding, Luxemburg, oikeus- perusoikeus- ja kansalaisasiat, komission varapuheenjohtaja, Cecilia Malmström, Ruotsi, sisäasiat, Connie Hedegaard,Tanska, ilmastotoimet.

Eurooppalaiset on kaikille avoin, poliittisesti sitoutumaton kansalaisjärjestö. Se ottaa kantaa ajankohtaisiin EU- ja tasa-arvokysymyksiin ja haluaa vaikuttaa unionin kehitykseen. Tavoitteena on nostaa naisnäkökulmia EU-keskusteluun ja olla silta naisten ja EU-päättäjien välillä. Tule mukaan! www.eurooppalaiset.fi

Kolumni

EU teki sen jälleen

Lissabonin sopimuksen piti yksinkertaistaa unionia, mutta heti ensimetreillä homma meni niin tunnistamattomaksi, että puolet Eurooppaa mykistyi. Siis kuka ihmeen Herman van Rompuy? Edes belgialaiset eivät tuntuneet tietävän paljoakaan lyhytaikaisesta pääministeristään. Ja miten tuollainen konsonanttikoplaus äännetään?

Onneksi on nettiyhteys. Ex-ulkosuomalaisesta nykyiseksi ulkobelgialaiseksi muuntautunut Suomen ulkoministeri Alexander Stubb liiraasi leuallaan peen jälkeen niin taidokkaasti, että stubbimaiseen tapaan sisältö kuulosti kansainvälisen konkarin vedätykseltä vaikka oikeasti kysymys oli pelkämästä u:sta ja y:stä. Koko Suomi tuntui kuuntelevan häntä, vaikka äänessä oli ulkoministeriuntuvikko, jota nykyisin voisi Suomen shamaaniksi luonnehtia. Virallinen Suomi uskoi Hermanniin ja me muut perässä.

Sydämentykytyis ei kuitenkaan hellittänyt. Jos eurooppalaisten on vaikeaa ääntää van Roumpuy, miten ihmeessä amerikkalaiset selviävät hommasta? Kysymys on relevantti, sillä ympäri eurooppalaisen lehdistön EU-presidentin viran perustamista oli rumutettu selkeyttämisteorialla. Luvattiin, että Lissabonin sopimus toimii puhelinuutelona ja selkeyttää myös amerikkalaisille mikä on EU:n puhelinnumero.

Ahdistus alkoi kasvaa kunnes välähti. Amerikassa riittää etunimet! Hi Herman, this is Barack! Helpotti. Kunnes alkoi taistelu tulkinnoista.

Suomi belgialaisti ennennäkemättömällä vauhdilla. Belgiassa asiat tulkitaan kolmella tavalla ja Suomi seurasi perässä. Monta viikkoa pähkäiltiin, tulkitaanko Suomen perustuslakia Lissabonin sopimuksen myötä Halosen, Stubbin vai Vanhasen mukaan? Koko Suomi unohti tapella ilmastomuutoksen puolesta, lähinnä tappelua käytiin ilmastokokouksen puolesta. Kuka selittää kenet, millä tulkinnalla ja miten häviäjät hyvitellään? Loppujen lopuksi Muumi-veskalle löytyi käyttöä. Halosen lautanen laitettiin laukkuun.

Tässä kohtaa moni nainen ärsyyntyi ja välillä tuntui, että onnistuiko Lissabonin sopimus tuomaan kreikkalaisen Zorbaksen Pohjolaa? Moni EU:n kanssa puhasteleva nainen koki, että lautanen heitettiin sitten loppujen lopuksi seinään.

Kunnes katseet kohdistuivat Lady Ashtoniin, Lissabonin sopimuksen tärkeimpään luomukseen. Ensimmäiset sata päivää Eurooppa haukkui häntä yhdestä suusta, kaikesta mahdollisesta ja lähes taukoamatta. Kerrankin Euroopassa vallitsi yksimielisyys! Suomalaisella sisulla ulkopoliitiikan korkein edustaja saatiin Lappiin ja suomalaiset onnistuivat potkaisemaan käyntiin Saariselän tuumatakoot. EU-ulkoministerit potkukelkkailivat niin suloisesti keskenään, että Lapin lumo teki ranskalaisistakin laupeita. Lehdistö alkoi leppyä. Rakovalkean rauhoittamia lausuntoja riitti. Yhdestä suusta väännettiin, että Lady Ashton on nyt eurooppalaisen ulkopoliitiikan ehdoton pomo, jota kaikki haluavat totella. Ashtonin varjossa värjötelly tuntui yhtäkkiä luonnistuvan muiltakin kuin Suomen ulkoministeriltä.

Edes tuleva Toronton G 20 ei tunnu huolestuttavan ketään, ainakaan Brysselissä. EU lähettää paikalle kaksi presidentiä, Barroson ja van Rompuyn, jotka molemmat vakuuttavat puhuvansa kahdesta suusta yhdellä äänellä. Todelliset Lissabonin listaykköset.

Lissabonin sopimus on siis osoittanut voimansa. EU on jälleen yhtä suurta perhettä. Entistä toimivampi? Ehkä hetken.

Kirjoittaja on Luxemburgissa asuva vapaa toimittaja Aija-Leena Luukkanen
Kuva Jarmo Rautio

Yhden naisen kohtalo sodassa keskellä Eurooppaa

Näyttelijä **Elena Leeve** näyttelee parhaillaan Q-teatterissa kyläkoulun opettajaa, joka satojen muiden naisten tavoin joutui vankileirille Bosnian sodassa vuonna 1992. Näytelmä kertoo yhden nuoren eurooppalaisen naisen selviytymistarinan. Se on tarina kauheuksista, jotka tapahtuivat keskellä Eurooppaa samaan aikaan kun meillä oli kaikki hyvin.

Aivan kuin minua ei olisi – näytelmän tarina ei ole totta, mutta se perustuu tositarinoihin, siinä on elementtejä jotka ovat tapahtuneet. Moneen kertaan ja monille ihmisille. Elena Leeve myöntää, että rooli on ollut vaikea tehdä. Samaan aikaan poikkeuksellisen läheinen ja hyvä työryhmä on tehnyt tekemisestä helpompaa.

– Raskas aihe tarkoittaa näyttelijälle sitä, että työryhmä on entistään tärkeämpi. Olen todella iloinen siitä, että meillä on ollut näin tiivis, läheinen ja hyvä ryhmä, hän hymyilee.

Rankkaan aiheeseen eläytymistä on helpottanut kun on muistanut, että tarina perustuu tositahtumiin.

– Esimerkiksi raiskausta esittäessä ja harjoitellessa sain voimaa siitä ajatuksesta, että se on oikeasti tapahtunut monille naisille. Tuntui entistään tärkeämmältä kertoa tämä tarina ja tehdä se mahdollisimman hyvin, Leeve sanoo.

Hurjan tarinan uskottava esitys

– Me, koko työryhmä, luimme, katsoimme dokumentteja ja hankimme mahdollisimman paljon tietoa Bosni-

an sodasta ja kaikesta mitä oli tapahtunut. Tuntui todella hurjalta että tietoa oli niin helppoa saada ja kuitenkin me kaikki tiesimme niin vähän. Isoja rikoksia tehtiin aivan lähellä meitä ja ihan vähän aikaa sitten. Se järkytti; Leeve sanoo.

– Eniten mietitytti miten voisimme uskottavasti esittää niin hurjan tarinan. Miten me täällä lintukodossa voisimme kertoa sen kaiken niin, että se tuntuisi todelta. Minä en edes muista koko sodasta mitään, olin elementtejä jotka ovat tapahtuneet. Moneen kertaan ja monille ihmisille. Elena Leeve myöntää, että rooli on ollut vaikea tehdä. Samaan aikaan poikkeuksellisen läheinen ja hyvä työryhmä on tehnyt tekemisestä helpompaa.

– Raskas aihe tarkoittaa näyttelijälle sitä, että työryhmä on entistään tärkeämpi. Olen todella iloinen siitä, että meillä on ollut näin tiivis, läheinen ja hyvä ryhmä, hän hymyilee.

Rankkaan aiheeseen eläytymistä on helpottanut kun on muistanut, että tarina perustuu tositahtumiin.

– Esimerkiksi raiskausta esittäessä ja harjoitellessa sain voimaa siitä ajatuksesta, että se on oikeasti tapahtunut monille naisille. Tuntui entistään tärkeämmältä kertoa tämä tarina ja tehdä se mahdollisimman hyvin, Leeve sanoo.

Syylliset edelleen vapaina

– On ahdistavaa ajatella, miten itse reagoisi vastaavassa tilanteessa. Se kolahti kovaa, että niin monet tekivät valtavan pahoja tekoja ja vain murto-osa heistä on nyt sotasyyllisyysoikeudenkäynnissä. Todella monet kulkevat edelleen vapaana, toteaa Elena Leeve.

Hän ei usko yhteensä Eurooppaan muuttuneen näytelmän myötä. – Olen nyt kuitenkin huomattavasti tietoisempi ja kiinnostuneampi Bosnian sodasta, se on selvä.

– Seuraan kaikkea siihen liittyvää uutisointia. Aiheesta ei minusta puhuta niin paljon kuin pitäisi. Mietin

Kirjoittaja on Luxemburgissa asuva vapaa toimittaja Aija-Leena Luukkanen
Kuva Jarmo Rautio

Elena Leeve pääsi Teatterikorkeakoulun vuonna 2002 ja valmistui vuonna 2006 näyttelijäksi. Hän työskentelee nykyään freelancerina ja viihtyy sekä todella muista edes kuulleensa koko asiasta, hän pohtii.

– Eniten mietitytti miten voisimme uskottavasti esittää niin hurjan tarinan. Miten me täällä lintukodossa voisimme kertoa sen kaiken niin, että se tuntuisi todelta. Minä en edes muista koko sodasta mitään, olin elementtejä jotka ovat tapahtuneet. Moneen kertaan ja monille ihmisille. Elena Leeve myöntää, että rooli on ollut vaikea tehdä. Samaan aikaan poikkeuksellisen läheinen ja hyvä työryhmä on tehnyt tekemisestä helpompaa.

– Raskas aihe tarkoittaa näyttelijälle sitä, että työryhmä on entistään tärkeämpi. Olen todella iloinen siitä, että meillä on ollut näin tiivis, läheinen ja hyvä ryhmä, hän hymyilee.

paljon sitä, että oikeastaanhan mikään siellä ei ole vielä loppunut vaan on yhä tavallaan käynnissä ja ihmiset joutuivat vain elämään sen kaiken keskellä, Leeve pohtii.

Haisuhippaa ja teatterirooleja

Elena Leeve pääsi Teatterikorkeakoulun vuonna 2002 ja valmistui vuonna 2006 näyttelijäksi. Hän työskentelee nykyään freelancerina ja viihtyy sekä todella muista edes kuulleensa koko asiasta, hän pohtii.

– Eniten mietitytti miten voisimme uskottavasti esittää niin hurjan tarinan. Miten me täällä lintukodossa voisimme kertoa sen kaiken niin, että se tuntuisi todelta. Minä en edes muista koko sodasta mitään, olin elementtejä jotka ovat tapahtuneet. Moneen kertaan ja monille ihmisille. Elena Leeve myöntää, että rooli on ollut vaikea tehdä. Samaan aikaan poikkeuksellisen läheinen ja hyvä työryhmä on tehnyt tekemisestä helpompaa.

– Raskas aihe tarkoittaa näyttelijälle sitä, että työryhmä on entistään tärkeämpi. Olen todella iloinen siitä, että meillä on ollut näin tiivis, läheinen ja hyvä ryhmä, hän hymyilee.

Rankkaan aiheeseen eläytymistä on helpottanut kun on muistanut, että tarina perustuu tositahtumiin.

– Esimerkiksi raiskausta esittäessä ja harjoitellessa sain voimaa siitä ajatuksesta, että se on oikeasti tapahtunut monille naisille. Tuntui entistään tärkeämmältä kertoa tämä tarina ja tehdä se mahdollisimman hyvin, Leeve sanoo.

– Raskas aihe tarkoittaa näyttelijälle sitä, että työryhmä on entistään tärkeämpi. Olen todella iloinen siitä, että meillä on ollut näin tiivis, läheinen ja hyvä ryhmä, hän hymyilee.

Rankkaan aiheeseen eläytymistä on helpottanut kun on muistanut, että tarina perustuu tositahtumiin.

– Esimerkiksi raiskausta esittäessä ja harjoitellessa sain voimaa siitä ajatuksesta, että se on oikeasti tapahtunut monille naisille. Tuntui entistään tärkeämmältä kertoa tämä tarina ja tehdä se mahdollisimman hyvin, Leeve sanoo.

Hän ei usko yhteensä Eurooppaan muuttuneen näytelmän myötä. – Olen nyt kuitenkin huomattavasti tietoisempi ja kiinnostuneampi Bosnian sodasta, se on selvä.

– Seuraan kaikkea siihen liittyvää uutisointia. Aiheesta ei minusta puhuta niin paljon kuin pitäisi. Mietin

^[1] PÄÄTOIMITTAJA Sari Koivuniemi, TOIMITTAJA Eeva Koskinen
TAITTO Johanna Pekkala, JULKAISIJA Eurooppalaiset
PAINOPAikka Forssan Kirjapaino Oy, JULKAISTU ulkoministeriön tuella
POHJANAKKA PL 1164, 00101 Helsinki, sähköposti: sihteeri@eurooppalaiset.fi, internet: www.eurooppalaiset.fi

Vahva talous mahdollistaa tasa-arvon kehittymisen

EU:n parlamenttiin valittiin viime keväänä Suomesta kahdeksan naista ja viisi miestä. Suurin osa valituista naisista on kokeneita poliitikkoja jo myös Euroopan tasolla, mutta mukaan mahtui myös yksi nuori aloitteleva poliitikko, keskustan Riikka Manner.

Parlamentissa on nyt yhteensä 736 jäsentä. Naisten osuus on kasvanut joka vaaleissa. Koko uudessa parlamentissa naisia on on noin 35 prosenttia.

Parlamentissa on edustettuna 165 poliittista puoluetta, jotka ovat muodostaneet monikansallisia poliittisia ryhmiä, joita on seitsemän. Lisäksi on sitoutumattomia jäseniä. Suomen Keskustan ja RKP:n edustajat kuuluvat ALDE-ryhmään, Kokoomuksen ja kristillisdemokraattien edustajat EPP-ryhmään, SDP:n edustajat S&D-ryhmään, vihreät Greens/EFA-ryhmään ja perussuomalaiset EFD-ryhmään.

PohjanAkka kysyi Suomen naismepeiltä seuraavat kysymykset:

- Tärkein konkreettinen tavoitteesi alkaneella kaudella?**
- Mitä aiot tehdä, että tasa-arvo EU:ssa lisääntyisi?**
- Kuka on EU:ssa köyhä?**

Eija-Riitta Korhola, (kok)

- Ilmastopoliittika sellaiseksi, ettei sillä vain siirretä päästöjä paikasta toiseen.
- Nämä kysymykset eivät kuulu EU:n, vaan jäsenmaiden omaan toimialtaan. Yritän yleisesti tehdä hyvää sisämarkkina- ja ympäristölainsäädäntöä ja ihmisoikeuspolitiikkaa, ja niiden kautta toki vaikuttaa myös tasa-arvoon siinä missä mahdollista.
- Euroopassa köyhyys on pitkälti toisenlaista kuin kehitysmaissa, se on myös osamattomuutta ja tietämättömyyttä omista oikeuksista ja mahdollisuuksista.

Riikka Manner (kesk)

- Tavoitteeni on olla vaikuttamassa siihen, että myös uudella rahoituskaudella meillä on aluepolitiikkaa, joka kattaa koko Euroopan. Jos aluepolitiikan kriteeristöjä uudistetaan ja budjettia leikataan, on pelkona, että me suomalaiset menetämme jaossa myös taloudellisesti suuria summia rahaa. Niin alue- kuin maatalouspolitiikankin osalta kriteeristöt tulisivat olla sen kaltaiset, että erityisolosuhteemme mm. harvaan asutuksen ja ilmaston osalta huomioidaan tuen tasoa määritellessä. Maatalouden osalta pidän tärkeänä

Margot Wallström YK:n pääsihteerin erityistehtäviin

Ruotsin entinen EU-komissaari Margot Wallström valittiin YK:n pääsihteerin erityisedustajaksi. Hänen tehtävänsä on seurata naisiin kohdistuvaa seksuaalista väkivaltaa sodissa ja konflikteissa.

Wallströmin uusi tehtävä keskittyy YK:n päätöslauselmaan 1820, joka koskee seksuaalisen väkivallan lopettamisista sodissa ja konflikteissa. Systemaattista naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja raiskauksia on yhä enemmän alettu käyttää tietoisena sodankäynnin keinona.

Wallströmin tehtävänä on valvoa, että päätöslauselmaa noudatetaan, väkivallantekijät otetaan kiinni, heitä rankaistaan ja naisia suojellaan.

hoidon osalta. Esimerkiksi vanhusten kohdalla vähävaraisuus voi aiheuttaa tilanteeseen, jossa valitaan lääkkeiden tai ruuan oston välillä.

Heidi Hautala, (vihr)

- Tärkein tavoitteeni on ihmisoikeuksien valtavirtaistaminen unionin kaikkiin ulkosuhteisiin. Aktiivisena tasa-arvopoliittikona pidän naisten oikeuksia olennaisena osana ihmisoikeuksia. Pyrin myös huomioimaan ja osoittamaan, miten monin eri tavoin ihmisen elämää vaikuttaa, onko hän mies vai nainen. Työtä on tehtävä mm. perhevapaiden tasaisemman jakautumisen puolesta. Itse tulen osaltani nostamaan tasa-arvo kysymyksiä esille aina kun se on mahdollista.

2. Meillä SUomessa tasa-arvoon liittyvät kysymykset ovat melko hyvällä tasolla, olisi tärkeää, että eroavaisuudet eri EU-maiden kesken tasoittuisivat. Työtä on tehtävä mm. perhevapaiden tasaisemman jakautumisen puolesta. Itse tulen osaltani nostamaan tasa-arvo kysymyksiä esille aina kun se on mahdollista.

3. Euroopassa on paljon köyhyyttä, olen tyytyväinen, että mm. EU-2020 strategiassa tartutaan tähän ongelmaan ja asetetaan konkreettiset tavoitteet köyhyyden ja köyhien vähentämiseksi.

Sari Essayah, (kd)

- Puolustaa suomalaisen työllisyyden ja talouden asemaa sekä kristillistä arvopohjaa EU:ssa.
- Molemmille sukupuolille tasa-arvon kannalta tärkeitä asioita ovat mielestäni työn ja perheen yhteensovittaminen (perhevapaat esim. äitiysvapaan minimisäädös), työllisyys (työaikadirektiivi, samanpalkkaisuuden takaaminen, yhdenvertaisuus), avioliittolainsäännön esitykset koskien ns. ”rajat ylittäviä” avioliittoja ja sosiaalisektorin kehittyminen parhaiden käytäntöjen kautta. Laajasti ajatellen myös yleiset talouskysymykset ovat tasa-arvokysymyksiä.
- EU:lla on virallinen määrätelmä ns.köyhysrajalle, joka perustuu medi-aanituloihin, mutta mielestäni nykyistä enemmän olisi puhuttava köyhyydestä, joka tuloja enemmän liittyy tasvertäisistä mahdollisuuksista sivuun jäämiseen mm. koulutuksen ja terveyden-

Sirpa Pietikäinen, (kok)

1. Sosiaalisesti vastuullisen ja ympäristön kannalta kestävän markkinatalouden edistäminen on ensisijaista. On ollut ilo havaita, että EU:ssa aletaan yhä laajemmin nähdä tämän merkitys.

2. Työelämän tasa-arvon osalta direktiivi naisten ja miesten yhtäläisestä kohtelusta työssä ja ammatissa on ollut hyvä kehityskaskel, mutta paljon on vielä tekemättä. Naisten ja miesten palkkatasa-arvon saavuttamiseksi työn vaativuuden arviointi on yksi pätevä työväline. Samoin työn ja

perheen yhteensovittamisessa on vielä tekemistä. EU:n instituutioidenkin on syytä katsoa peiliin, sillä naisten osuus EU:n päättävissä asemista on luvattoman pieni.

Ikäyrjintä kohdistuu useammin naisiin kuin miehiin ja painotan asiaa laatimassani raportissa, joka koskettelee naisten asemaa ikääntyvässä yhteiskunnassa. Raportti tulee käsitteilyn parlamentin naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnassa (FEMM).

3. Köyhyys rajoittaa yhteiskunnallista toimintakykyä, koska se estää ihmisiä elämästä yhteiskunnassa vallitsevalla tavalla. Tämän vuoksi on tärkeää kiinnittää huomiota suhteelliseen köyhyYTEEN,

jonka kasvu rapauttaa mahdollisuuksien tasa-arvoa ja uhkaa luoda kahden kerroksen yhteiskunnan.

En ymmärrä, että maksetaan lomarahoja, lomaltapaluuarahoja, muttei täyttää tasa-arvoa ja uhkaa luoda kahden kerroksen yhteiskunnan.

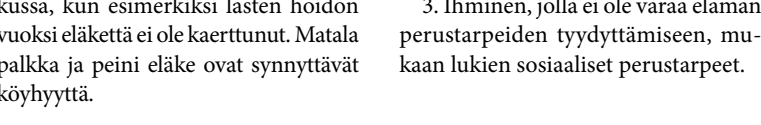

Liisa Jaakonsaari, (sd)

1. Kyllä tärkein asia on lamasta selviytyminen ja työllisyys. Kasvava työttömyys uhkaa Euroopan vakautta, romuttaa lopullisesti hyvinvointivaltion ja synnyttää vierasvihaa, mellakoita ja uutta eriarvoisuutta.

2. Julkinen sektori on naisen paras ystävä. Se työllistää naisia ja on hyvinvointipalvelut kuten lasten päivähoito ovat apuna arjessa.Kansantalouksien velkaantumien on vakava uhka hyvinvointivaltiolle.

3. Pitkään jatkunut työttömyys joutaa usein köyhyYTEEN. Myös eläkkeellä olevista naisista on osa köyhyysloukussa, kun esimerkiksi lasten hoidon vuoksi eläkettä ei ole kaertunut. Matala palkka ja peini eläke ovat synnyttävät köyhyyttä.

Eurooppa 2020 strategian tavoitteet

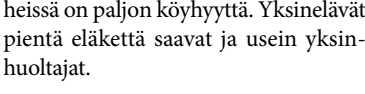
Eurooppa 2020 -strategia tavoittelee kasvua ja työpaikkoja panostamalla vihreään talouteen, koulutukseen ja tutkimukseen.

- Työllisten osuus 20–64-vuotiaista nousee nykyisestä 69 prosentista 75 prosenttiin
- Bruttokansantuotteesta kolme prosenttia investoidaan tutkimukseen ja kehitykseen
- Vähennetään kasvihuonekaasujen päästöjä vuoden 1990 tasosta vuoteen 2020 mennessä 20 prosenttia, energiatehokkuutta parannetaan 20 prosenttia ja uusiutuvan energian osuus energiankulutuksesta nousee 20 prosenttiin
- Koulukäynnin keskeyttäminen vähenee nykyisestä 15 prosentista 10 prosenttiin. Korkea-asteen koulutuksen suorittaneiden osuus 30-34 vuotiaiden ikäryhmässä nousee vähintään 40 prosenttiin.
- Köyhysrajan alapuolella elävien määrä vähenee 20 miljoonalla ihmisellä.

Anneli Jäätteenmäki, (kesk)

- Tärkein tavoitteeni on suomalaisten asian ajaminen kaikilla tasoilla.
- Toukokuussa parlamentissa on esillä äitiyslomadirektiivi, jossa minimisäännöt pituudesta ja äitiyslomapalkasta. Esitys, että äitiyslomalta täysi palkka. Äänestän sen puolesta.
- En ymmärrä, että maksetaan lomarahoja, lomaltapaluuarahoja, muttei täyttää tasa-arvoa ja uhkaa luoda kahden kerroksen yhteiskunnan.
- EU:ssa on liikaa köyhiä. Lapsiperheissä on paljon köyhyyttä. Yksinelävät pienät eläkettä saavat ja usein yksinhuoltajat.

Satu Hassi, (vihr)

- Kansainvälinen ilmastopopimus, joka on tarpeeksi tiukka ja kattava rajoittamaan ilmastomuutoksen ainakin alle 2 celsiusasteen verrattuna esteettöiseen aikaan. Se että EU on edelläkävijä ilmastonsuojelussa ja vihreässä teollisessa vallankumouksessa.
- Aion jatkaa toimintaa sen puolesta, että saadaan enemmän naisia huippupaikoille, ja sen puolesta, että äitiys- ja vanhempainloman vähimmäispituutta pidennetään.
- Ihminen, jolla ei ole varaa elämän perustarpeiden tyydyttämiseen, mukaan lukien sosiaaliset perustarpeet.

Espanja nosti naisiin kohdistuvan väkivallan näyttävästi esiin:

Väkivalta ei ole pikkurikos

Suomalaisia naisista on joutunut puheenjohtajuuskautensa avajaisiksi yhdeksi teமாகsi naisiin kohdistuvan väkivallan vastustamisen. Konkreettisina tavoitteina on EU:n alueen yhteinen ilmainen hätäpuhelin, johon väkivaltaa kokeneet naiset voivat soittaa. Toinen tavoite on väkivaltaan liittyvän tiedon ja tilastotiedon informaatio- ja tutkimuskeskus.

Espanja nosti puheenjohtajuuskautensa avajaisiksi yhdeksi teமாகsi naisiin kohdistuvan väkivallan vastustamisen. Konkreettisina tavoitteina on EU:n alueen yhteinen ilmainen hätäpuhelin, johon väkivaltaa kokeneet naiset voivat soittaa. Toinen tavoite on väkivaltaan liittyvän tiedon ja tilastotiedon informaatio- ja tutkimuskeskus.

Suomessa Terveyden ja hyvinvoinnin laitos valmistelee parhaillaan naisiin kohdistuvan väkivallan vähentämisen toimintaohjelmaa sosiaali- ja terveysministeriön toimeksiannosta.

NYTKIS ja Suomen kansallinen väkivaltaobservatorio puolestaan ovat laatineet naisiin kohdistuvan väkivallan vastaisen julistuksen, jonka allekirjoitti 115 kansanedustajaa.

Julistuksessa vaaditaan, että kaikkien väkivaltarikosten tulee olla virallisen syytteen alaisia ja että väkivallan uhreille tarkoitetut kunnalliset auttamispalvelut kirjataan lakiin. Lisäksi vaaditaan, ettei väkivaltaa sovitella, että turvakotipalvelut nostetaan kansainvälisten vaatimusten tasolle ja että naisiin kohdistuvan väkivallan vastaisen toimintaohjelman toteuttamiseen varataan riittävät resurssit.

Oikeuspoliittisen laitoksen tekemän tutkimuksen mukaan 20 prosenttia

Espanjan aloitteellisuudesta.

– Tämä on globaali ongelma, koskee naisia kaikkialla ja on hienoa, että EU nyt yrittää tosissaan saada jotain aikaan, hän sanoo.

– Naisiin kohdistuva väkivalta on ihmisoikeusrikos, muistutti myös Satu Hassi. Fyysisen väkivallan katsominen läpi sormien vahvistaa yhteiskunnassa muutoinkin naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja 10 prosenttia seksuaalista väkivaltaa ainakin kerran aikuisikänsä aikana.

Euroopassa 20-25 prosenttia naisista on kokenut fyysisiä parisuhdeväkivaltaa ja 10 prosenttia seksuaalista väkivaltaa ainakin kerran aikuisikänsä aikana.

Hassi painotti, että seksuaalisessa väkivallassa on usein kyse seksuaali-terveysoikeuksista. –Elli saa tietoa, ei voi valita, hän jatkoi.

– Väkivallan pitää olla yleisen syytteen alainen rikos. Yhteiskunnan on osoitettava rikoksen tekijälle, ettei väkivaltaa suvaita, hän korosti.

Sari Essayah on myös kriittinen sovittelun suhteen. Hän toivoi myös lyöjälle tukipalveluja.

Uhrien suoje lu koko unionin alueella

Väkivallan uhrien suoje lu koko EU:n alueella voimassa olevalla lähestymiskiello lla on Liisa Jaakonsaaresta

– Väkivallan pitää olla yleisen syytteen alainen rikos. Yhteiskunnan on osoitettava rikoksen tekijälle, ettei väkivaltaa suvaita, hän korosti.

Sari Essayah on myös kriittinen sovittelun suhteen. Hän toivoi myös lyöjälle tukipalveluja.

– Väkivallan pitää olla yleisen syytteen alainen rikos. Yhteiskunnan on osoitettava rikoksen tekijälle, ettei väkivaltaa suvaita, hän korosti.

Sari Essayah on myös kriittinen sovittelun suhteen. Hän toivoi myös lyöjälle tukipalveluja.

– Väkivallan pitää olla yleisen syytteen alainen rikos. Yhteiskunnan on osoitettava rikoksen tekijälle, ettei väkivaltaa suvaita, hän korosti.

Sari Essayah on myös kriittinen sovittelun suhteen. Hän toivoi myös lyöjälle tukipalveluja.

Lähde: Tilastokeskus / Balance Consulting – OPTIO, Vallan tasa-arvoa, 2009, yritysten verkkosivut, jouluku u 2008.

– Väkivallan pitää olla yleisen syytteen alainen rikos. Yhteiskunnan on osoitettava rikoksen tekijälle, ettei väkivaltaa suvaita, hän korosti.

Sari Essayah on myös kriittinen sovittelun suhteen. Hän toivoi myös lyöjälle tukipalveluja.

– Väkivallan pitää olla yleisen syytteen alainen rikos. Yhteiskunnan on osoitettava rikoksen tekijälle, ettei väkivaltaa suvaita, hän korosti.

– Väkivallan pitää olla yleisen syytteen alainen rikos. Yhteiskunnan on osoitettava rikoksen tekijälle, ettei väkivaltaa suvaita, hän korosti.

Sari Essayah on myös kriittinen sovittelun suhteen. Hän toivoi myös lyöjälle tukipalveluja.

– Väkivallan pitää olla yleisen syytteen alainen rikos. Yhteiskunnan on osoitettava rikoksen tekijälle, ettei väkivaltaa suvaita, hän korosti.

Sari Essayah on myös kriittinen sovittelun suhteen. Hän toivoi myös lyöjälle tukipalveluja.

– Väkivallan pitää olla yleisen syytteen alainen rikos. Yhteiskunnan on osoitettava rikoksen tekijälle, ettei väkivaltaa suvaita, hän korosti.

Sari Essayah on myös kriittinen sovittelun suhteen. Hän toivoi myös lyöjälle tukipalveluja.

– Väkivallan pitää olla yleisen syytteen alainen rikos. Yhteiskunnan on osoitettava rikoksen tekijälle, ettei väkivaltaa suvaita, hän korosti.

Sari Essayah on myös kriittinen sovittelun suhteen. Hän toivoi myös lyöjälle tukipalveluja.

– Väkivallan pitää olla yleisen syytteen alainen rikos. Yhteiskunnan on osoitettava rikoksen tekijälle, ettei väkivaltaa suvaita, hän korosti.

Sari Essayah on myös kriittinen sovittelun suhteen. Hän toivoi myös lyöjälle tukipalveluja.

– Väkivallan pitää olla yleisen syytteen alainen rikos. Yhteiskunnan on osoitettava rikoksen tekijälle, ettei väkivaltaa suvaita, hän korosti.

Sari Essayah on myös kriittinen sovittelun suhteen. Hän toivoi myös lyöjälle tukipalveluja.

– Väkivallan pitää olla yleisen syytteen alainen rikos. Yhteiskunnan on osoitettava rikoksen tekijälle, ettei väkivaltaa suvaita, hän korosti.

Sari Essayah on myös kriittinen sovittelun suhteen. Hän toivoi myös lyöjälle tukipalveluja.

– Väkivallan pitää olla yleisen syytteen alainen rikos. Yhteiskunnan on osoitettava rikoksen tekijälle, ettei väkivaltaa suvaita, hän korosti.

Sari Essayah on myös kriittinen sovittelun suhteen. Hän toivoi myös lyöjälle tukipalveluja.

– Väkivallan pitää olla yleisen syytteen alainen rikos. Yhteiskunnan on osoitettava rikoksen tekijälle, ettei väkivaltaa suvaita, hän korosti.

Sari Essayah on myös kriittinen sovittelun suhteen. Hän toivoi myös lyöjälle tukipalveluja.

– Väkivallan pitää olla yleisen syytteen alainen rikos. Yhteiskunnan on osoitettava rikoksen tekijälle, ettei väkivaltaa suvaita, hän korosti.

Sari Essayah on myös kriittinen sovittelun suhteen. Hän toivoi myös lyöjälle tukipalveluja.

– Väkivallan pitää olla yleisen syytteen alainen rikos. Yhteiskunnan on osoitettava rikoksen tekijälle, ettei väkivaltaa suvaita, hän korosti.

Sari Essayah on myös kriittinen sovittelun suhteen. Hän toivoi myös lyöjälle tukipalveluja.

– Väkivallan pitää olla yleisen syytteen alainen rikos. Yhteiskunnan on osoitettava rikoksen tekijälle, ettei väkivaltaa suvaita, hän korosti.

– Väkivallan pitää olla yleisen syytteen alainen rikos. Yhteiskunnan on osoitettava rikoksen tekijälle, ettei väkivaltaa suvaita, hän korosti.

Sari Essayah on myös kriittinen sovittelun suhteen. Hän toivoi myös lyöjälle tukipalveluja.

– Väkivallan pitää olla yleisen syytteen alainen rikos. Yhteiskunnan on osoitettava rikoksen tekijälle, ettei väkivaltaa suvaita, hän korosti.

Sari Essayah on myös kriittinen sovittelun suhteen. Hän toivoi myös lyöjälle tukipalveluja.

– Väkivallan pitää olla yleisen syytteen alainen rikos. Yhteiskunnan on osoitettava rikoksen tekijälle, ettei väkivaltaa suvaita, hän korosti.

Sari Essayah on myös kriittinen sovittelun suhteen. Hän toivoi myös lyöjälle tukipalveluja.

– Väkivallan pitää olla yleisen syytteen alainen rikos. Yhteiskunnan on osoitettava rikoksen tekijälle, ettei väkivaltaa suvaita, hän korosti.

Sari Essayah on myös kriittinen sovittelun suhteen. Hän toivoi myös lyöjälle tukipalveluja.

– Väkivallan pitää olla yleisen syytteen alainen rikos. Yhteiskunnan on osoitettava rikoksen tekijälle, ettei väkivaltaa suvaita, hän korosti.

Sari Essayah on myös kriittinen sovittelun suhteen. Hän toivoi myös lyöjälle tukipalveluja.

– Väkivallan pitää olla yleisen syytteen alainen rikos. Yhteiskunnan on osoitettava rikoksen tekijälle, ettei väkivaltaa suvaita, hän korosti.

Sari Essayah on myös kriittinen sovittelun suhteen. Hän toivoi myös lyöjälle tukipalveluja.

– Väkivallan pitää olla yleisen syytteen alainen rikos. Yhteiskunnan on osoitettava rikoksen tekijälle, ettei väkivaltaa suvaita, hän korosti.

Sari Essayah on myös kriittinen sovittelun suhteen. Hän toivoi myös lyöjälle tukipalveluja.

– Väkivallan pitää olla yleisen syytteen alainen rikos. Yhteiskunnan on osoitettava rikoksen tekijälle, ettei väkivaltaa suvaita, hän korosti.

Sari Essayah on myös kriittinen sovittelun suhteen. Hän toivoi myös lyöjälle tukipalveluja.

– Väkivallan pitää olla yleisen syytteen alainen rikos. Yhteiskunnan on osoitettava rikoksen tekijälle, ettei väkivaltaa suvaita, hän korosti.

Sari Essayah on myös kriittinen sovittelun suhteen. Hän toivoi myös lyöjälle tukipalveluja.

– Väkivallan pitää olla yleisen syytteen alainen rikos. Yhteiskunnan on osoitettava rikoksen tekijälle, ettei väkivaltaa suvaita, hän korosti.

Sari Essayah on myös kriittinen sovittelun suhteen. Hän toivoi myös lyöjälle tukipalveluja.

– Väkivallan pitää olla yleisen syytteen alainen rikos. Yhteiskunnan on osoitettava rikoksen tekijälle, ettei väkivaltaa suvaita, hän korosti.

Sari Essayah on myös kriittinen sovittelun suhteen. Hän toivoi myös lyöjälle tukipalveluja.

Tasa-arvosta selonteko eduskunnalle syksyllä

Hallitus antaa syksyllä eduskunnalle ensimmäistä kertaa selonteon naisten ja miesten tasa-arvon kehityksestä Suomessa. Selonteossa arvioidaan suomalaista tasa-arvopoliittikkaa ja tasa-arvopoliittisia toimia sekä linjataan tasa-arvopoliittikan tulevaisuuden suuntaa.

Selonteon tueksi sosiaali- ja terveysministeriö tilasi ajankohtaiset taustaselvitykset, joissa arvioidaan tasa-arvoa koulutuksessa ja tutkimuksessa sekä työelämässä. Lisäksi käsitellään työn ja perheen yhteensovittamista, naisiin kohdistuvan väkivallan torjumista ja tasa-arvoviranomaisten institutionaalista asemaa.

Selonteon lähtökohtana ovat hallitusohjelmien ja hallituksen tasa-arvo-ohjelmien keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet 1990-luvun lopulta nykypäivään. Pääteemoja ovat koulutus ja tutkimus, päätöksenteko, työelämä sekä työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen, naisiin kohdistuva väkivalta, tasa-arvopoliittikan organisointi sekä sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen. Miehiin ja tasa-arvoon liittyviä kysymyksiä tarkastellaan läpileikkaavasti eri teemakokonaisuuksissa. Selonteossa käsitellään myös maahanmuuttajien asemaan liittyviä tasa-arvokysymyksiä.

Selontekoa valmistelevalle työryhmän puheenjohtajana toimii professori **Helen Ranta**.

Työelämä ja perhe edelleen kestoaihe

Naisten ja miesten työllisyysasteiden ero on meillä pienempi kuin missään muussa EU-maassa. Korkea koulutus ja julkiset hoivapalvelut ovat kohentaneet naisten työmarkkina-asemaa. **Raija Julkusen** mukaan työelämän tasa-arvosaavutukset ovat kuitenkin

jääneet kauas tavoitteista. Työmarkkinoiden segregaatoin purkautuminen ja palkkaerojen kapeneminen on ollut lähes olematonta.

Naisyrittäjyyttä tukevista toimesta huolimatta naisten osuus yrittäjistä on pysytellyt noin kolmanneksessa. Yksinhuoltajien heikentynyt työmarkkina-asema on unohtettu.

Työn ja perheen yhteensovittamisessa päähuomio on kiinnitetty vanhempainvapaan jakamiseen. Miesten perhevapaiden käyttö meillä on edennyt hitaasti. **Johanna Lammi-Taskulan**, **Minna Salmen** ja **Sanna Parrukosken** raportissa suositetaan, että perhevapaa-järjestelmää kehitetään 6+6+6 -mallin mukaisesti. Siinä perhevapaa koostuisi kolmesta kuuden kuukauden jaksosta, joista yksi on kiintiöity äidille, yksi isälle ja yksi on jaettavissa vanhempien sopimalla tavalla.

Jaettuun vanhemmuuteen keskittyvät tavoitteet ovat jättäneet varjoonsa yksinhuoltajien ja epätyypillisten perheiden tarpeet ja ongelmat.

Syvä segregatio ammattikoulutuksessa

Naisten koulutustaso on Suomessa korkeampi kuin miesten. Koulutuksen jakautuminen tyttöjen ja poikien tai naisten ja miesten aloihin on kuitenkin jyrkkä.

Segregaation lieventäminen on keskeinen tasa-arvopoliittikan tavoite, mutta laajasta hanke-, kehittämis- ja tutkimustoiminnasta huolimatta sukupuolijako on sitkeä erityisesti ammatillisessa koulutuksessa.

Korkeakoulutuksessa segregatio on lieventynyt enemmän. **Heli Kuusen**, **Ritva Jakku-Sihvosen** ja **Marika Koramon** selvityksessä ehdotetaan mm. peruskoulun työelämäjakojen

sekä pääsy- ja soveltuvuskokeiden kehittämistä siten, että ne tukevat sukupuolirajat ylittäviä koulutus- ja ammatinvalintoja.

Kristiina Brunilan selvityksessä tasa-arvopoliittikka ja korkeakoulu- ja tiedepoliittikka näyttäytyvät erillisinä saarekkeina. Naistutkimuksen piirissä tehdyn tasa-arvotyön kokemuksia ei myöskään ole i hyödynnetty korkeakoulu- ja tiedepoliittikassa.

CEDAW-komitealta jatkuvasti moitteita väkivallan torjunnasta

Suomi on saanut YK:n naisten syrjinnän vastaista sopimusta valvovalla CEDAW-komitealta toistuvasti moitteet siitä, että naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisyyn ei ole panostettu riittävästi.

Taina Riskin selvityksessä perätään kokonaisvaltaisempaa, poikkihallinnollista otetta ja pysyviä resursseja lähisuhte- ja perheväkivallan torjumiseen. Väkivallan osapuolille suunnattuja palvelujärjestelmiä tulee vahvistaa. Lainsäädäntöä tulee kehittää siten, että rikostunnusmerkistö huomioisi nykyistä paremmin naisiin kohdistuvan väkivallan erityispiirteet.

Niukat resurssit ja määräaikaiset projektit

Anne Maria Holli ja **Marjo Rantala** katsovat selvityksessään, että henkilöstöresurssien niukkuus ja hallinnollisten ohjaukeinojen puuttuminen heikentävät tasa-arvoviranomaisten mahdollisuuksia hoitaa tehtäviään täysipainoisesti. Muita hallinnonaloja leimaa hitaus tasa-arvopoliittikan ja -lainsäädännön toimeenpanossa.

Kaikkia taustaraporteissa toistuu sama huomio: tasa-arvopoliittikan käytännön toteutus on pitkälti määräaikaisten hankkeiden varassa. Projekteissa kertyneet kokemukset ja käytännöt eivät siirry osaksi organisaatioiden normaalia toimintaa ja niillä on vaikea saada aikaan rakenteellisia muutoksia.

Kolumni

Naisten oikeudet ovat ihmisoikeuksia

Olen harvoin ollut niin kiitollinen ja iloinen saamistani mahdollisuuksista kuin tullessani viime heinäkuussa valituksi Euroopan parlamentin ihmisoikeusvaliokunnan puheenjohtaksi. Toimimme osana ulkoasioiden valiokuntaa, ja pyrimme nyt Lissabonin sopimuksen parlamentille säätämien uusien toimivaltuuksien avulla valtavirtaistamaan ihmisoikeudet unionin kaikkiin ulkosuhteisiin. Juuri nyt on tilaisuus vaikuttaa.

Jo kokemukset tasa-arvotietämättömyyden valtavirtaistamisesta osoittavat, että tarvitaan erityisiä menettelyjä ja vastuutahoja, jotta valtavirtaistaminen ei tosiasiassa merkitsisi asian hukuttamista muiden joukkoon. Tästä opista on minulle nyt paljon hyötyä ihmisoikeuksien alalla. Siksi parlamentti vaatii muun muassa näkyvää ja voimakasta ihmisoikeusedustajaa unionin uuteen ulkosuhdehallintoon. Hänen tulee toimia ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan, **Catherine Ashtonin** vastuulla.

Naisten oikeudet ovat ihmisoikeuksia. Kaikissa ihmisoikeuskysymyksissä on sukupuolinäkökulma. Naiset ovat erityistä huomiota ja suojelua tarvitseva ryhmä ihmisoikeuspuolustajien keskuudessa. Minä en pääse eroon sukupuolisilmälaseistani. Teen myös tiivistä yhteistyötä naisten oikeuksien valiokunnan puheenjohtajan, **Eva-Britt Svenssonin** kanssa.

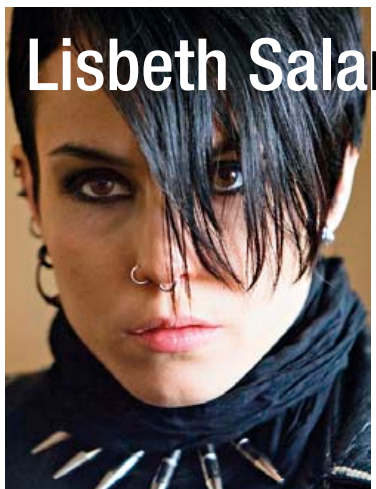
Ihmisoikeusvaliokunta on ottanut ohjelmaansa naisten asemaa konflikteissa koskevan YK-päätöslauseelman 1325 toimeenpanon vauhdittamisen. Olemme kuulleet naisia Itä-Kongon raakuuksista ja vaatineet naisia rauhanneuvotteluihin. Naisiin kohdistuva väkivalta on maailmanlaajuinen vakava ongelma, jota EU:n tulee torjua niin keskuudessaan kuin muuallakin.

Espanja on puheenjohtajakaudellaan ottanut tämän vakavan ihmisoikeusloukkauksen ennennäkemättömällä tavalla ohjelmaansa. Sisäasiain komissaari **Cecilia Malmström** on antanut direktiiviehdotuksen ihmiskaupan torjumiseksi. On aika, että EU:ssa otetaan tämä ihmisoikeuksien riisto vakavasti.

Unionin ihmisoikeuspolitiikka saa vastakaikua vain, jos se tarttuu myös omassa keskuudessamme oleviin puutteisiin. Tästä meitä muistutetaan yhä useammin lukuisissa ihmisoikeusdialogeissa maiden maiden kanssa. Siksi on selvitettävä loppuun asti EU-maiden hallitusten avunanto CIA:n vankien epäinhimilliseen kohteluun. On tartuttava maahanmuuttajien ja pakolaisten syrjintään ja suoranaiseen rasismiin. Unkarissa uusnatsit murhaavat romaneja ja polttavat heidän taloja. Tämän pitäisi olla suunnattoman huomion kohteena koko unionissa. Näin ei kuitenkaan ole, ja se on skandaali.

Catherine Ashton on toiminut aikanaan rauhanliikkeessä ja tiedostaa naisten oikeuksien merkityksen hyvin. Hän on osoittanut myös kuuntelevaksi henkilöksi. Tämähän on yleensä fiksun johtajan merkki ja osoitus kyvystä oppia uutta. Suhtaudun luottavaisesti Ashtonin tahtoon nostaa ihmisoikeuksien asemaa unionin uudessa ulkopoliittikassa.

Heidi Hautala on Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan puheenjohtaja ja meppi

Lisbeth Salander kauhastuttaa ja kiehtoo

totesi, että kirjailija **Stieg Larsson** on Ruotsissa ”tosi hot, hot, hot”.

Siis mies, joka kirjoittaa naisvihasta kolmen tiiliskiven verran? Tartuin Millennium-trilogiaan epäluuloisena, mutta Lisbeth Salanderin maailma osoittautui niin oudon kiehtovaksi, että ennen kuin huomaisinkaan, olin totaalisen myyty.

Uhri, mutta sittenkin selviytyjä

Lisbeth on outo antisankari. Hän on saanut ilmeisen Aspergen-syndroman lisäksi elämänsä muutokin huonot kortit. Alamaailmaan kuuluvan mafiosan, joka käy ainoastaan hyödyntämässä ja hakkaamassa vaimoaan. Erään pahoinpitelyn jälkeen Lisbethin äiti enää koskaan palaa ennalleen.

Kun Lisbeth äitiään puolustaakseen yrittää tappaa isänsä, joutuu hän vuosiksi pakkohoitoon ja holhouksen alaiseksi. Isänsä yhteiskunnallisten kontaktien vuoksi Lisbeth täytyy vaieta. Kolmen kirjan aikana hän kuitenkin selviytyy vaikka millaisten voimien kynsistä, mutta joutuu käyttämään kaihtamatta tosi rajuja keinoja. Välillä lukijaa melkein oksettaa.

Lisbeth on sekä uhri että selviytyjä. Ja itse asiassa selviytyjiä, vahvoja ja päteviä ovat kaikki kirjojen naisshahmot: viimeisillään raskaana oleva asianajaja, Austra-

liaan häipynyt kaivosjohtaja, avoimesti ra-kastajaa pitävä päätoimittaja, pätevyydessään ylivoimainen poliisi. Vain kirjojen taustalla kulkee kaiken aikaa synkkä pohjavire naiskaupan uhreista, törkeästi hyväksikäytetyistä, raiskatuista ja murhattuista ihmiskohtaloista.

Feminismiä vai kieroutuneisuutta?

Oliko Stieg Larsson naisten asioita ajava feministi vai jokseenkin kieroutuneen naiskuvan omaava mies? Tätä hän ei itse enää pääse kertomaan, sillä kirjailija ennätti menehtyä syöpään ennen kuin trilogiasta kasvoi jymymenestys. Ja nyt Lisbethin seikkailut ovat myös kaiken kansan nähtävillä elokuvina. Niissä upean roolityön tekevä **Noomi Rapache** asettuu niin taitavasti Lisbethin nahkan alle, että ihan hirvittää.

Hirveää Lisbethin elämä onkin. Jotain siinä kuitenkin on sellaista, joka puhuttelee sekä naisia että miehiä kautta ikä- ja ammattirajojen.

Lisbeth ei päästä ketään helpolla. Kirjojen aiheet eivät yksinkertaisesti ole helppoja eivätkä kauniita. Ehkä juuri omien ennakkoluulojen, estojen ja vastenmielisyyksien vuoksi kannattaa Lisbethin maailmaan tutustua, ehdottomasti.

Teksti **Kati Kalliomäki**